JAVA-BODE.

NIEUWS- HANDELS- EN ADVERTENTIE-BLAD VOOR NEDERLANDSCH-INDIE.

A°. 1853. Woensdag 12 Januarij. N°. 3.

Prijs per halfjaar voor *Batavia* .... *f* 12.50
» » » » *Java* .... » 15.—
» » » » *Buitenbezittingen* ...... » 17.50
De betaling geschiedt vooruit. — Brieven *franco*.

De JAVA-BODE verschijnt des Woensdag en Zaturdag van elke week, vóór posttijd.

De prijs der Advertentiën *met derzelver herhaling* is **zestig duiten** voor de **vijf woorden**, behalve het zegel.

Benoemingen.

Civiel Departement.

ONTHEVEN:

Op zijn verzoek, de kontroleur der eerste klasse bij het binnenlandsch bestuur ter Westkust van Sumatra *J. J. Meder*, van de verdere vervulling dier betrekking; zijnde hij voorts gesteld ter beschikking van den direkteur der kultures.

ONTSLAGEN:

Uit zijne betrekking, de opziener der tweede klasse bij den waterstaat en 's lands gebouwen, in de zuid- en oosterafdeeling van Borneo, *G. W. Osseweijer*.

BENOEMD:

Tot tweeden kommies bij de algemeene rekenkamer, jkhr. *H. G. A. L. du Peijron van Breugel*, vroeger tweede kommies bij die kamer, thans tweede kommies ter algemeene sekretarie, toegevoegd aan den raad van Nederlandsch-Indie.

Militair Departement.

ONTSLAGEN:

Op hun verzoek, eervol, uit Zr. Ms. militaire dienst, onder toekenning van pensioen, de kapitein der infanterie *C. W. Ruempol* en de eerste luitenant der infanterie *A. van Holij*.

BIJ DE MILITAIRE GENEESKUNDIGE DIENST.

BEVORDERD:

Tot officieren van gezondheid der tweede klasse, de officieren van gezondheid der derde klasse *B. E. J. H. Becking* en *C. J. Snoltjes*.

Tot apotheker der tweede klasse, de apotheker der derde klasse *A. Bierwirth*.

Marine-Departement.

ONTSLAGEN:

Eervol, uit 's lands dienst, met behoud van aanspraak op pensioen, de kapitein ter zee *J. N. Olijve*, van het sedentaire zeewezen, haven- en ekwipagemeester te Batavia en superintendent van het maritiem-établissement op Onrust.

VOORLOOPIG OPGEDRAGEN:

De waarneming der betrekking van haven- en ekwipagemeester te Batavia, aan den onderhaven- en ekwipagemeester, den luitenant ter zee der eerste klasse, *J. Groll*.

Bij besluit van Zijne Excellentie den Gouverneur-Generaal, van 9 Januarij 1853 No. 1, is aan *Jean Pierre Noel Berne*, te Batavia, [illegible] *octrooi* voor den tijd van vijftien jaren, op de *invoering* van eene buiten Nederlandsch-Indië in werking zijnde uitvinding, bestaande in eene mékanieke broodbakkerij.

Advertentien.

De direkteur-generaal van financien brengt ter kennis van belanghebbenden dat, gerekend van af den dag van heden, gedurende den tijd van ééne maand, bij de lands kassen te Batavia, Samarang en Soerabaija, verwisselbaar zullen zijn, de op den 8sten dezer uitgelote 4½ en 6 pCts. obligatien, van welke de nummers in de *Javasche Couranten* van den 12den en 15den dezer door de algemeene rekenkamer zullen worden opgegeven.

Na verloop van den bepaalden termijn, zal geene inwisseling van de in deze bedoelde effekten, zonder speciale autorisatie mogen plaats vinden.

BATAVIA, den 11den *Januarij* 1853.
De Direkteur-Generaal van Financien,
HORA SICCAMA.

Vertrek van den Landmail.

De direkteur der produkten en civiele magazijnen maakt bij deze bekend, dat op Vrijdag den 28sten dezer, des namiddags ten één ure, bij het postkantoor te Weltevreden gesloten zullen worden de brievenpakketten, bestemd om te worden verzonden naar Singapore, en van dáár, per landmail, naar Europa; zullende de sluiting der postpakketten, bestemd voor Banka, Palembang en Riouw, plaats vinden op Donderdag den 27sten dezer.

BATAVIA, den 11den *Januarij* 1853.
De Direkteur voornoemd,
DE VEER.

De direkteur der produkten en civiele magazijnen maakt bekend, dat op Vrijdag 21 Januarij aanstaande ten kantore van den resident van Soerabaya eene publieke uitbesteding zal worden gehouden voor den overvoer van steenkolen naar de ondervolgende plaatsen, als:

Naar Amboina 750000 Ned. ponden.
» Kema 750000 » »
» Ternate 418000 » »

zoo mede van Banjermassing naar Soerabaya van 2000000 Ned. ponden, zullende, wat betreft de drie eerste overvoeren, de uitbesteding tweeledig plaats hebben, 1o. voor het geval de steenkolen van Soerabaya en 2o. dat dezelven van Banjermassing zullen worden afgehaald.

Bij de op heden plaats gehad hebbende uitloting van effecten, ten laste van het Nederlandsch-Indisch gouvernement, zijn ter aflossing aangewezen:

Van de *tiende* uitloting der vier en een half percents obligatien, gecreëerd bij 's gouvernements besluit dd. 27 Junij 1843 la. F[2]: Nos. 10, 21, 30.

Van de *achtste* uitloting der zes percents obligatien, gecreëerd bij 's gouvernements besluit dd. 27 Augustus 1845 No. 1:
Nos. 2, 11, 21, 22, 41, 59, 72, 7[illegible], 92, 96, 97, 104, 107.

Ter ordonnantie van de Algemeene Rekenkamer.

BATAVIA, den 8sten *Jan.* 1853.
De Sekretaris,
VAN WEELDEREN.

De Resident van Batavia maakt bekend, dat op Vrijdag 21sten Januarij aanstaande des voormiddags ten 10 ure ten zijnen kantore eene publieke uitbesteding zal worden gehouden voor den overvoer van steenkolen naar de ondervolgende plaatsen, als:

Naar Amboina 750000 Ned. ponden.
» Kema 750000 » »
» Ternate 418000 » »

zoomede van Banjermassing naar Soerabaija van 2000000 Ned. ponden, zullende, wat betreft de drie eerste overvoeren, de uitbesteding tweeledig plaats hebben, 1o. voor het geval de steenkolen van Soerabaija en 2o. dat dezelven van Banjermassing zullen worden afgehaald.

Volgens bekendmaking van den griffier van den raad van justitie te Batavia is het raadslid mr. *P. F. van Braam van Son* gecommitteerd tot het folieren en parapheren der registers, kasmemorialen en boeken voor het dienstjaar 1853.

Debiteuren aan het vendudepartement alhier, over de maand September ll., worden bij deze herinnerd dat de aanzuivering van hun debet uiterlijk vóór *ultimo dezer* ten vendukantore moet geschieden, wanneer zij zich tegen geregtelijke vervolgingen wenschen te vrijwaren.

Batavia, 6 Jan. 1853.
Namens het Vendudepartement.
De Sekretaris en Boekhouder,
L. RAMACK.

De resident van Soerabaya maakt bekend, dat er scheepsruimte benoodigd is voor den regtstreekschen overvoer van daar naar Padang van 173 stuks houtwerken en naar Makasser van 432 stuks idem.

Vendutien.

Op Maandag 17 Januarij, uithoofde van vertrek, ten huize van den luitenant kolonel *J. J. Croes*, in het kampement no. 14, door *Vaupel & Co.*, van wagens en paarden, en eenen zeer netten en zoo goed als nieuwen inboedel.

Op Zondag te voren van 's morgens 8 tot 's middags 12 ure te bezigtigen.

Op Dingsdag 18 Januarij, voor het woonhuis van den weledelen heer *R. MacMillan* te Tana-Abang, wegens vertrek, door *John Pryce & Co.*, van eenen bijzonder netten en goed gekonserveerden inboedel, rijtuigen, goed loopende Sidney en andere paarden, enz., enz. Op Zondag den 16den dezer te bezigtigen, van 's morgens 9 ure tot 's middags 3 ure.

Nagelaten Boedels.

De Weeskamer van Samarang roept bij advertentie van 7 Januarij op al degenen, die iets verschuldigd zijn, dan wel vermeenen eenige aanspraak te hebben op den boedel van wijlen Mr. **Pelgrim Charles Ardesch**, in leven president van den raad van justitie aldaar, om binnen drie maanden betalingen of aangiften te doen ten kantore dier kamer.

Gelijk ook omtrent de boedels van wijlen: **Bartholomeus Jacobus Raket, David Gibson**, zeevarenden; **Theodor Barzowa**, gepensioneerd sergeant-majoor; **August Wilhelm Bertram**, gepensioneerd sergeant; **Theodorus van Berck**, gepensioneerd soldaat; **Christoph Fredrik Backer, Elisabeth Catharina Brinkman. Magdalena Elisabeth van Hoorn**, zonder beroep.

De boedelkamer van Samarang roept bij advertentie van den 7den Januarij op de debiteuren en krediteuren in de boedels van wijlen de Chinezen **Sie Tongsan, Liem Siausing** en **Ko Djiesoeij**, de Chinesche vrouw **Teng Sioknio**, wed. **Tan Soekiat**, het hoofd der Mooren alhier **Aria Marekan bin Mohamad Kalipa**, en den Moor **Sech Achmat bin Mohamat Sa**, met uitnoodiging om binnen den tijd van drie maanden betaling of aangiften te doen ter sekretarie der boedelkamer.

Vertrekkende Personen.

Jkhr. mr. *D. C. A. van Hogendorp*, resident van Banjoemaas, met verlof naar Nederland.

J. P. Kocken vertrekt nar Nederland; gemagtigde de heer *G. B. P. H. de Kock van Leeuwen*, te Djokjokarta.

J. H. L. Kulenkamp Lemmers vertrekt met verlof naar Nederland; gemagtigde de heer *W. Cores de Vries*, te Soerabaija.

C. N. van Lawick verlaat Java; gemagtigden *James Troll* en *Z. A. Eekhout*.

A. Waits.

J. F. Hackman Asschenbergh.

Aangekomen Vreemdelingen.

Van 6 *tot en met* 10 *Januarij* 1853.

Rotterdamsch Hotel. J. W. van der Wulp, van de reede. — Storck de Gelder, van idem. — Pompe van Meerdervoort, van idem. — F. H. Klein en echtgenoot, van China.

Marine Hotel. P. M. van der Haak, van de reede. — J. H. P. E. Kniphorst, van idem. — Jkhr. van Raders, van idem. — A. H. Thepass, van idem. — Steijn Parvé, van idem, — Jhkr. L. C. Pompe van Meerdervoort, van Banka. — L. Gaurman, van Champea.

Hotel der Nederlanden. J. H. Gulberlet, van de reede. — A. H. van Hoei. van idem. — J. N. Mooi, van Indramaijoe. — P. F. Lange, van Amsterdam. B. G. van den Bolek van Muntok. — C. Vemer, van Buitenzorg. — F. H. Engelbrecht van Bevervoorde, van Muntok. — H. Edyk, van de reede. — J. van Es, van Batavia.

Aangekomen Passagiers.

IN NEDERLAND.

Van Batavia. Per Prins Frederik der Nederlanden, kapt. P. Huidekooper: mevr. S. C. van Swieten, geb. van Riemsdijk; mevr. C. G. van Riemsdijk en 4 kinderen; de heeren J. G. Labaar met echtg. en kind; G. C. Alvares, F. F. Verster, G. L. van der Beek; G. J. Vernède; G. J. Tormijn en dochtertje, K. van Balen; de gepens. militair van Grieken, van Beenen en een javaansche bediende. — Per Aldebaran, kapt Meijboom; de heer L. Valentini, offic. van administratie; de heer F. W. Scherpenberg. — Per Willem Barents, kapt Landzaat: de heer J. de Bunje; mevr. Misdom, geb. Smael en 5 kinderen. — Per Johanna Maria Christina: de Heer de Meir.

Vertrokken Passagiers.

UIT NEDERLAND.

Naar Batavia. Per Plancius, kapt. Rotgans: de heer de Man met echtg. en kind; de heeren G. L. Schoonbuk, W. Olivier en G. van Beulingen; mejufvr. A. E. Boejen.

BATAVIA.

Wij vernemen dat bij het alhier gevestigd *Nederlandsch-Indisch Onderwijzers-Genootschap* het voornemen bestaat om eerlang, onder den titel van *Indisch Schoolblad*, een blad uit te geven, hetwelk vooreerst maandelijks zal verschijnen en waartoe bereids de toestemming van het Gouvernement zou zijn erlangd.

Het doel dier uitgave schijnt te zijn om door wrijving der denkbeelden tot de waarheid te geraken, zonder echter in eenig twistgeschrijf te treden en daardoor eenheid *in* en voortgaande verbetering *van* het lager onderwijs voort te brengen. Ook de zich op afgelegene plaatsen bevindende HH. Onderwijzers zal het op de hoogte van het onderwijs houden. In een woord aldus: *bevordering van Opvoeding en Onderwijs*.

Dat wij, en voorzeker met ons alle onders en voogden in deze gewesten, dat doel beamen zal wel niet in vele woorden behoeven te worden uitgedrukt. Alles toch wat strekken kan om den grondslag van het zedelijk en stoffelijk geluk der lieve jeugd, — want beide toch liggen in het eerste onderwijs door haar te genieten — in de eerste indrukken welke haar worden ingeprent. — te bevorderen en te volmaken verdienen lof en me-

---

DE ZEELEEUWEN-KLUB. (*vervolg.*)

Maar 't was niet aldus besloten. Op het oogenblik dat eene duizeling hem aangreep, raakte zijne hand toevallig de lijn, die hij om het lijf had gerold; dadelijk besloot hij het touw, dat ter hulpe was bestemd geweest, nu tot moordtuig te bezigen. Al zijne nog overige kracht verzamelende, vlood hij eene wijl, wond het touw af, nam het driedubbel, maakte een knoop aan het einde, keerde zich toen weder om, en wachtte, vastbesloten, den nieuwen aanval zijns tegenstanders af, Deze hoopte door eene uiterste poging aan het gevecht een einde te maken, doch MALESCOT sloeg hem, met den knoop van 't touw, door het zeewater nog zwaarder en harder geworden, op de hersenen, zoodat de Markies gedurende eenige sekonden, op zijne beurt, bedwelmd en bewegingloos bleef. Op dat oogenblik verlichtte een bliksemstraal den nacht; de moordenaar en het slagtoffer zagen elkander in de oogen, en MALESCOT, toen een woesten overwinningskreet slakende, zwaaide nogmaals zijn' touwenknods en bragt een tweeden slag toe. De ongelukkige DE ST.-JOUAN verdween in de golven.

— 't Is jammer — sprak de booswicht — hij was een uitmuntend zwemmer.

En nu naar de rots gezwommen, waar hij den schat had nedergezet, begroef hij dien en keerde vervolgens terug naar de kust, waar de tolbeambte nog immer waakte en wachtte.

— Welnu, MALESCOT! — sprak deze — zoo alleen?

— Ik heb niemand gevonden, burger SOLEIL!

— Die ongelukkigen! Nu, in Gods naam! Wij hebben gedaan wat wij konden.

— Dat hebben we, burger SOLEIL! Goeden nacht!

Vóór den aanbraak des dageraads verdween MALESCOT, vrouw én kind verlatende, en sedert hoorde men te *St. Malo* niets meer van hem.

IV.

Het volgende tooneel is te *Londen*, in een prachtig huis, op de *Pall-mall*. Tien jaren zijn er verloopen. Op een zachte *divan* zat, half liggende, een dik manspersoon, met een gemeen en norsch gelaat, uit een kort, zwart gesmookt pijpje rookende. met een kom punch voor zich. Die man had een kamerrok aan van uitstekende fraaiheid; zijn groote voeten staken in prachtige kamermuilen, een' Sultan uit de *Arabische* vertellingen waardig, en rustten achteloos op 't fraaije beeldwerk van een rijken wit marmeren schoorsteen. Alles in het vertrek ademde weelde en overdaad. Ook was die man, in weerwil van zijn grof gezigt en zijn zwart rookertje, een groot heer. Hij was bekend als Mijnheer de Markies DE ST.-JOUAN; laatste telg van een beroemd en magtig geslacht, dat voorheen zich dikwijls met het Hertogelijke Huis van *Bretagne* vermaagschapte. Mijnheer de Markies had, in het begin der onlusten, *Frankrijk* verlaten; maar, voorzigtiger dan zijne lotgenooten, die in hun valies, slechts eenige verschooning en oude adelbrieven pakten, had hij, in tijds, de bezittingen zijner voorouderen, kasteelen, bosschen en landerijen, in goud en in wisselbrieven, op *Londen*, veranderd. Zijn rijkdom was onberekenbaar. Voor een jaar zijner inkomsten zou hij een vierde der hoofdstad kunnen koopen.

De lezer begrijpt alreeds, dat deze Nabob niemand anders is dan MALESCOT, de gewezen breeuwer. Na zijn gesprek met den tolbediende, was hij de *cassette* weder gaan opzoeken. Tusschen de rotsen verborgen, onderzocht hij, toen het dag werd, die *cassette* en vond er, behalve een pas, de noodige bewijzen in, dat de houder was de Markies DE ST.-JOUAN; voorts een aantal wissels op verschillende Bankiershuizen te *Londen* en eene goede som in goud. Op het zien van dien rijkdom dacht MALESCOT een wijl waanzinnig te worden. Een geheelen dag bleef hij als betooverd den roof aanstaren; zijne hand beefde bij 't aanraken van 't goud; hij telde, juichte en schreide; zette het goudgeld op stapels en maakte allerlei uitvoerlijke en onuitvoerlijke plannen; of stortte de goudstukken wêer in het kistje

dewerking en wij twijfelen er dan ook niet aan of beiden zullen der redactie van dat Blad ten deele vallen.

Indien ergens dan is het gewis in deze gewesten, dat dit onderwerp — hoezeer dan ook in de laatste jaren een werkdadigen vooruitgang heeft plaats gehad en zigtbaar verbeteringen zijn ontstaan, — aller behartiging verdient en de pogingen van HH. Onderwijzers, waarvan het levensgeluk onzer kinderen afhankelijk is, ondersteund moeten worden. Immers de gemengde toestand der Indische Maatschappij vernietigt zoo vaak *buiten de school* wat in dezelve met zoo vele moeite is ingeprent, en wij hopen dan ook dat het doel, hetwelk het *Nederlandsch-Indisch Onderwijzers-Genootschap* beoogt, tot de middelen zal mogen leiden om die hinderpalen uit den weg te ruimen, welke èn op de Opvoeding èn op het Onderwijs zulk een nadeeligen invloed uitoefenen. Dat die hoop verwezenlijkt zal worden, waarborgen ons de kunde en ijver, de met den tijd meegaande geestrijke pogingen der waardige mannen, welke dit Genootschap zamenstellen, en de uitgave van het bedoelde Blad strekt daarvan als een treffend bewijs, hetwelk gewis een algemeenen bijval zal vinden, en wij van harte een ruimen duur en onder des Hemels milden zegen eene standhoudende medewerking toewenschen.

— Wij lezen in de *Javasche Courant* van heden het volgende:

Van Pekalongan wordt den 5den Januarij gemeld, dat ook aldaar zich de aardbeving in den nacht van den 29sten December met ligte doch aanhoudende trillingen heeft doen gevoelen, zonder eenige schade aldaar aan te rigten.

— Van Madioen ontvingen wij dd. 1 Januarij nog eenige ophelderende berigten over de den dag te voren te Ponorogo plaats gehad hebbende droevige gebeurtenissen.

De door den Javaanschen koffijpakhuismeester verraderlijk gepleegden moord aan de heeren *Baslé* en *Vincent* is door hem des morgens te 9 ure op het assistent residentie bureau verrigt, alwaar hij geroepen was om, wegens wangedrag, in arrest te worden gesteld. Op de afvrage zijner kris, trok hij onverwachts een zoodanig wapen, hetwelk hij verborgen had gehouden en trof daarmede eerst doodelijk den heer *Baslé*. De heer *Vincent* dat ziende, snelde toe met een stoel en bragt den moordenaar daarmede een slag toe, waardoor hij nederzeeg, doch spoedig weder opryzende, bekwam die heer vier wonden, waaraan hij des middags ten 4 ure is overleden.

De op het hulpgeschreeuw toeschietende oppassers kwamen te laat; de moordenaar sprong door een der vensters van het bureau in den tuin der assistent Residentswoning, doch dadelijk vervolgd en omsingeld, is hij daar, zich te weer zettende en zich niet willende overgeven, ter neer geveld.

De beklagenswaardige slagtoffers dier moordwoede zijn den volgenden dag met stille plegtigheid ter aarde besteld.

NEDERLAND.

Z. M. heeft den luit. gen. baron *van Omphal*, Hd. adjudant in buitengewone dienst, met de eervolle taak belast, zich naar Engeland te begeven, ten einde bij de plegtige begrafenis van den Hertog van Wellington, Prins van Waterloo, den Nederlandschen veldmaarschalkstaf te dragen.

— Op 21sten Oct. jl. heeft te Hamburg de uitwisseling plaats gehad der acten van bekrachtiging op de overeenkomst tot wederkeerige uitlevering van boosdoeners, welke op 30 Sept. 1852 tusschen de Nederl. regering en genoemde *Hanzeestad* was gesloten.

— Op 25sten dezer is te 's Gravenhage door den minister van buitenl. zaken en den Beijerschen minister-resident bij het Nederl. Hof onderteekend eene tusschen de Nederlandsche en Beijersche Regeringen geslotene overeenkomst tot wederkeerige uitlevering van boosdoeners.

— De werkzaamheden van den telegraaf tusschen Antwerpen en Rotterdam zijn voltooid. Men gelooft, dat nog voor het einde der maand dezer linie ten dienste des publieks zal opengesteld worden.

— Men verneemt, dat er maatregelen worden genomen en plannen worden beraamd tot het houden van eene algemeene vergadering, in 1853, van afgevaardigden uit *alle* afdeelingen van de Protestantsche Kerk in ons Vaderland.

— De kapt. ter zee *Jhr. H. A. van Karnebeek*, adjudant des Konings, zal het bevel op zich nemen van Zr. Ms. fregat Prins Frederik der Nederlanden, bestemd naar Oost-Indië.

— Naar hetgeen blijkt, begint men zich er zeer aan te laten gelegen liggen, om onze zeemagt, zoo spoedig de omstandigheden het toelaten, te doen deelen in de voordeelen, welke aan oorlogschepen kunnen verschaft worden, door de toepassing van een matig stoomvermogen en de werking der waterschroef. Op last van den minister van marine zijn en worden plannen ontworpen voor de verschillende stoom-schroef-schepen, welke men aanvankelijk verlangt te bezitten, en waarvan er drie te Amsterdam en een te Vlissingen, op de rijkswerven, moeten gebouwd worden. Aan twee dier schepen zijn de namen Meduza en Borneo gegeven en voor het eerstgenoemde, eene korvet, zijn de voorbereidende werkzaamheden hier reeds met kracht aangevangen en zal men spoedig kunnen overgaan tot het op stapel zetten van deze nieuwe soort van schepen, welke, voor de dienst in de kolonien vooral, zoo bijzonder nuttig zullen kunnen zijn en daarbij zeer veel minder kostbaar in het gebruik dan gewone stoomschepen, terwijl zij als oorlogschepen ook meerdere waarde hebben.

— Wij vernemen met genoegen, dat met het dezer dagen van Rotterdam vertrokken fregatschip Hendrika, behoorende aan de heeren *A. van Hoboken en Zonen*, een partij machinerien, uitmakende twee complete Suikertoestellen, bestemd voor twee fabrieken op het eiland Java, derwaarts zijn verzonden. Zij zijn beide vervaardigd in de werkplaatsen van de heeren *van Vlissingen, van Heel, Derosne Cail & Co.* te Amsterdam, benevens ook het materieële van een ijzeren Stoomsleper met zijne werktuigen en 12 dito goederenligters, ten dienste eener door den heer *Ridder de Stuers* op Java opgeregte Stoom-Sleepvaart-Onderneming. Ook dit materieël is afkomstig uit de fabriek der heeren *Paul van Vlissingen en Dudok van Heel*, te Amsterdam. Wij gewagen tevens met genoegen van dit berigt, omdat wij ons daardoor bevestigd vinden in het gevoelen, dat men daarvoor niet naar elders behoeft te gaan; terwijl wij ook gaarne hulde brengen aan hen, die dit weten te erkennen en onze Vaderlandsche Fabrieken met hunne bestellingen begunstigen. Zoo als wij vernemen, zal deze verzending van machinerie, door meerdere gevolgd worden, en is de heer *Corns. van Vlissingen, associé* van beide opgenoemde firma's, gereed, om met deze Mail naar Java te vertrekken, alwaar hij zich voorloopig te Passaroean zal vestigen; een reis die niet anders dan de belangen der beide Etabissementen bevorderlijk kan zijn.

LUXEMBURG.

Men schrijft uit Luxemburg, dat de commissie van de vergadering der gedeputeerden, welke belast is geweest met het overbrengen van het adres van antwoord, zeer minzaam door prins Hendrik der Nederlanden is ontvangen, en dat Z. K. H. haar een brief van den koning groothertog heeft medegedeeld, in welken Z. M. de vergadering dank betuigt voor de openhartige wijze, waarop zij van hare gevoelens heeft doen blijken, met de verklaring, dat hij meer dan ooit zal trachten om door rustige, eerlijke en krachtige handelwijze het vertrouwen des volks op zijnen souverein te versterken, steunende op de grondwettige instellingen des lands. Van de zijde der clericale partij daar te lande beklaagt men zich zeer over de wijze, op welke de kerkelijke belangen in die vergadering worden behandeld, en beweert men, dat daaruit klaarblijkelijk is af te leiden, dat met dergelijk ligchaam aan geene toenadering gedacht kan worden.

— Men verneemt, dat de zaak van de liquidatie van den [illegible] dom Luxemburg vordert, nog geene gunstige wending heeft genomen. Het antwoord, dat de grooth. regering heeft gegeven, is afwijzend. Harerzijds heeft de Nederl. regering een eersten maatregel genomen, welke ten oogmerk schijnt te hebben een einde aan dezen toestand te maken. De Nederl. legatiën buiten 's lands hebben voorschriften erlangd, waarbij hun verboden wordt aan de Luxemburgsche onderdanen, eenigen diplomatieken bijstand te verleenen, te rekenen van den 1sten November af. Ofschoon de grooth. regering sedert ruim zes weken daarvan verwittigd is, heeft zij daarop nog geenerlei antwoord doen toekomen. Intusschen is uit de jongste beraadslagingen der Luxemburgsche kamer van afgevaardigden gebouden gebleken, dat de bestuurder voor de buitenlandsche zaken er officieel aan die kamer kennis van gegeven heeft, met bijvoeging, dat hij nog niet bepalen kon, of de grooth. regering zich tot het uit den weg ruimen van deze ongelegenheid tot den bondsdag of andere bondgenooten zal wenden, dan wel overgaan tot het benoemen van consuls in de voornaamste steden.

Zonder in eenige bijzonderheden over deze zaak te willen treden, is het nogthans blijkbaar, dat de onverschilligheid, welke door de grooth. regering in de behandeling daarvan aan den dag gelegd is, niet kon nalaten zekere gevoeligheid buiten af te wekken. Het is te hopen dat men dit beseffen en het mogelijke doen zal, om deze moeijelijkheid weg te nemen.

FRANKRIJK.

De voormalige adjudanten van den hertog van Orleans en van den graaf van Parijs, de heeren *Bertin de Vaux*, kolonel der kavalerie en neef van den heer *Armand Bertin*, directeur en een der voornaamste eigenaars van het *Journal des Débats*, en de heer *de Chabaud-Latour*, kolonel bij de genie, zijn benoemd, de eerste tot brigade-generaal en de tweede tot opperbevelhebber der genie in Algerië. Deze benoemingen beschouwt men als een blijk van den verzoeningsgeest, welke het gouvernement bezielt.

— Gelijk te verwachten was zijn van onderscheiden kanten protesten uitgevaardigd tegen het herstel des keizerrijks en wel in de eerste plaats door den graaf *de Chambord*. Dit stuk is echter op zulk eene wijze ingerigt, dat het geenszins de uitwerking zal hebben, om de gemoederen in beweging te brengen, of eene krachtige oppositie te doen ontstaan. De daarbij gevoegde instructien aan de legitimistische partij bepalen zich tot de aanbeveling, dat men zich niet alleen onthoude van deel te nemen aan de stemming op 21 en 22 Nov. aanstaande, maar ook van al wat van nabij of van verre in betrekking staat tot de staatkunde, en daarbij wordt tevens de wensch geuit, dat de legitimisten, die gemeend hebben tot dusverre staatsbetrekkingen, van welken aard ook, te behouden, de eerstvoorkomende gelegenheid zullen aangrijpen om zich daarvan te ontdoen. Wat nu het manifest zelf betreft, dit is, in vergelijking met de vroegere taal van den graaf *v. Chambord*, een zeer duidelijk en krachtig protest tegen de wederinvoering van het keizerrijk.

— Men meldt, dat op St. Cloud veel gesproken wordt over de kwestie, in welke houding de adelaar, het zinnebeeld van het aanstaande Keizerrijk, zal voorgesteld worden. Velen willen hem met uitgespreide vlerken doen voorkomen; maar daar dit in de heraldische taal de beteekenis van veroveren heeft, moet de president er op staan, dat hem eene andere houding, meer in overeenstemming met zijne vredelievende redevoering van Bordeaux, gegeven worde.

— Den 15den November heeft de jongste en laatst overgebleven broeder van keizer *Napoleon*, de prins *Jerôme Bonaparte*, zijn 68ste jaar vervuld.

— Eene kleine gemeente in het departement van Cher, genaamd la Groutte, heeft het volgende fraaije adres aan den president gezonden:

»God zond *Mozes* aan de kinderen Israëls, om hen uit de slavernij te verlossen, en deze ontving de wetten van God, om ze aan de Israëliten te schenken. Even als aan Mozes, Monseigneur! heeft God aan u de taak opgedragen om Frankrijk te verlossen en het wetten te geven. Op den 2den December onvergetelijker gedachtenis, hebt gij aan God gehoorzaamd. Ook wij, prins! hebben de stemme des Heeren gehoord, welke sprak: *Lodewijk Napoleon* heeft door zijn moed en wijsheid de strikken van de demagogen verbroken; hij is waardig over een groot volk te heerschen... dat hij keizer worde! Maar indien gij, wijze wetgever als gij zijt, Prins, de natie wilt raadplegen, kunt gij er zeker van zijn, dat wij allen aan uwe roepstem zullen gehoor geven en dat wij uit den grond onzer harten zullen roepen: Leve *Lodewijk* III, Keizer der Franschen en koning van Algerie!!!"

— Het *Journal du Hâvre* bevat een brief uit Peru, welke, indien hij waarheid bevat, de aandacht op dat land wederom zal vestigen. Het betreft namelijk de ontdekking van nieuwe voortreffelijke goudmijnen.

— Het dagblad De Siècle deelt de aankomst van het schip Duguesclin, gezagvoerder *Mallet*, komende van Cayenne, te Brest mede. Dit vaartuig heeft den overtogt in dertig dagen volbragt. Hij heeft de kolonie van Fransch Guyana en het daar gevestigd strafgesticht in den besten toestand verlaten.

— Men verneemt volgens de Siècle het aanstaande vertrek van den heer *Thiers* naar Londen.

— De beroemde schilder *Horace Vernet*, die sinds eenige jaren Parijs verlaten en zich te Versailles gevestigd had, maakt aanstalte tot zijn vertrek naar Algerie, met het doel om daar zijne levensdagen te eindigen.

DUITSCHLAND.

In geheel Duitschland is niets van eenig gewigtig belang voorgevallen. De hoofdkwestie die aller aandacht bezig houdt, is de tolkwestie en de scheuring ten gevolge daarvan, tusschen de Staten van het tolverbond ontstaan.

— Men herhaalt weder het berigt, dat eerlang de Keizers van Rusland en Oostenrijk te Warschau eene bijeenkomst zullen houden.

— In het Zwitsersche kanton Freiburg duurt de oproerige beweging nog steeds voort, en het comité van Posieux bestaat nog altijd. De conservatieven en voornamelijk de Katholijken doen telkens eene schrede nader tot hun doel, om de radicale regering te verdringen.

— Ondanks het verbod om manschappen aan te werven, zijn reeds 8000 Zwitsersche burgers door het werfdepôt van Livorno voor de Napelsche en Romeinsche krijgsdienst aangeworven.

ITALIE.

Bij het vonnis in de zaak van de familie Madiai, man

---

en woelde met krankzinnige vreugde in den rammelenden hoop. Geen zweem van berouw of wroeging over misdaad, nauwelijks eene herinnering daaraan was in zijne ziel: zijne vreeselijk geschokte zenuwen alleen deden hem somtijds dreigende vreemde geluiden slaken; dan sloeg hij vlammende blikken op, bedekte het kistje met zijn ligchaam, en vroeg, in zich-zelven, welke menschelijke magt hem van dien schat zou kunnen scheiden.

Des avonds bedaarde die koortsachtige overspanning en kwam het denkbeeld in hem op om te vlugten. Hij bevond zich tegenover eene hem welbekende sluipplaats der smokkelaars. De koop was spoedig gemaakt. Met de *cassette* in zijn buis gewikkeld, zwom hij over en bood zich aan om gedurende den overtogt als matroos te werken. Te *Southampton* liep hij groot gevaar van ontdekt te worden, doch dat gevaar te boven gekomen, had hij niets meer te vreezen. Te *Londen* veranderde hij van naam en voorkomen. De geheele stad werd in 't werk gesteld om het huis van den Markies in orde te brengen; en eene maand later was hij, die te *Southampton* schier ongekleed was aangekomen, gezeten in een prachtig hôtel, met een vorstelijken stoet van bedienden en dienstboden omgeven. De *cassette* was een stoverkist: het bevatte adeldom en fortuin.

Allengskens werden de wissels betaald, en groeiden zijne bezittingen tot millioenen. Toen gleed hij zachtkens langs de helling zijner nieuwe levensbaan. De bedwelming eens bedaard en de grappige ongewoonheid met fatsoenlijke manieren, aan zulk eene gedaanteverwisseling onafscheidelijk verbonden, verminderd zijnde, was hij niet veel belagchelijker of gemeener dan andere rijkgewordene notabelen. Hij was te *Londen* wat vele anderen daar en elders zijn; hield open tafel; verbaasde het publiek door opgeblazen, overdadige weelde; hield wedrennen te *New-Market* en speelde verschrikkelijk hoog in geoorloofde en verbodene gezelschappen. Hoe 't zij, niemand vermoedde het bedrog. Men is steeds meer of min geneigd om norsch- en barschheid voor rondheid door te laten gaan; vergetende dat de eerste dikwerf een masker is waar achter zich de leugen verschuilt. Een bedrieger moet noodzakelijk een behendig en geslepen tooneelspeler zijn. Wees ruw en onbeschaamd en de meeste menschen zullen u onbepaald vertrouwen, Malescot, met deze eigenschappen ruim bedeeld, had dus niets te vreezen; doch hoe weinig voorname manieren en pligtplegingen onder de uitgewekenen werden in acht genomen, zij waren evenwel te lastig voor den gewezen scheepsbreeuwer: de minste beschaafdheid van toon hinderde hem, en als men hem met voornaamheid begroette, hield hij 't voor bespotting. Dus omgaf hij zich, als uit instinkt, weldra met eenen kring van vlugtelingen van de minste soort; meestal bedriegers gelijk hij, die met groote woorden over het verlies klaagden van een rang en stand, die zij nimmer bezeten hadden, en gehechtheid aan de zaak van 't Koningschap naäapten op hoop van winst. In dien tijd was er eene menigte van zulke heeren te *Londen*, die, terwijl de waarlijk beklag- en hulpwaardigen met eerlijken arbeid hun brood zochten te winnen, onder het voorwendsel van eene teedere opvoeding of wankele gezondheid, de tafelschuimers werden en bleven der rijkere edellieden. Malescot overbluftte allen door zijnen rijkdom, en gevoelde zich in hun midden wel.

Daarenboven was hij, om den tijd te dooden, lid geworden van een aantal genootschappen en klubs. Het was toen in het begin des Keizerrijks en de fabelkunde, in weerwil van oorlog en kustbewaking het Kanaal overstekende, had velen dier klubs hare namen, vaak wonderlijk toegepast, Zoo noemden de *Jockeys* zich: *Centauren*; de zwemmers: *Phoquen*; de drinkers: *Silenen*. — Malescot was één zeer middelmatig *centaur*, een vrij goede *sileen*, maar de Koning der *phoquen*. In de eerste der genoemde klubs dreef men den spot met hem, en wond men hem op tot allerlei dolle en reeds vooraf verloren weddingschappen. Van zijn voorstrekte onkunde omtrent paarden trok men partij, door hem afgereden dieren tegen onmatige sommen te doen

en vrouw, gewezen door het hoogste geregtshof in het groothertogdom Toskane, worden de man tot 4½ jaren gevangenis met gedwongen arbeid en de vrouw tot 3½ jaren gevangenis veroordeeld, omdat zij. zoo luidt het vonnis, de protestantsche godsdienst omhelsd en getracht hebben tot deze zelfde godsdienst anderen over te halen, door middelen als die van het schenken van Bijbels, door het beweren, dat de zoogenoemde evangelische leer boven de katholijke leer verheven was, enz. Men voegt er bij, dat de bijzonderheid van het trachten om proselyten te maken, volstandig door de beschuldigden is ontkend. Dit vonnis is in 19de eeuw gewezen! Het heeft het vormen van een europesche deputatie van protestanten ten gevolge gehad, ten einde ten hunnen behoeve bij den groothertog van Toskane tusschen beiden te komen. Deze deputatie bestaat voor Engeland uit graaf *Roden*, graaf *Cavan* en den kapitein *Trotter*; voor Frankrijk uit den graaf *Agénor de Gasparin* en den heer *de Mesnont*; voor Duitschland uit den heer *van Bonin* en den graaf *A. de Pourtales*; voor de Nederlanden uit den heer *Elout van Soeterwoude*; voor Zwitserland uit den kolonel *Tronchon* en den graaf *de St. George*. Op het oogenblik dat de deputatie te Florence aankwam, kwamen ook aldaar aan Sir *Henry Bulwer*, de heer *v. Usedom* en de graaf von *Arnim* welke beide laatsten met eene bijzondere zending van wege den koning van Pruissen belast waren. Ten gevolge van een misverstand, hebben evenwel de HH. *de Pourtales*, *Elout*, *Tronchon* en de *St. George* verscheidene dagen te Genua doorgebragt en kwamen eerst te Florence aan, nadat de deputatie hare taak volbragt had en hare leden reeds uiteengegaan waren. Overigens heeft deze deputatie alles vermeden wat het voorkomen van een staatkundigen stap konde hebben en heeft zelfs geen steun gezocht in eene diplomatische tusschenkomst. Men meldt dat de groothertog niet onduidelijk heeft te kennen gegeven, dat er grond bestond om te hopen, dat aan het verzoek der deputatie gehoor zal worden gegeven.

— In Sardinië heeft eene ministeriële wijziging plaats gehad in liberalen zin. Het nieuwe kabinet bestaat thans, zoo als officieel gemeld wordt, behalve den Heer de Cavour, als ministerpresident en minister van financiën, uit den generaal Dabormida, buitenl. zaken, den graaf Ponza di San Martido, binnenl. zaken, den generaal la Marmora, oorlog. Paleocapa, openbare werken; Boncompagni, justitie en onderwijs. De afgetreden ministers waren de HH. d'Azeglio, Cibrario en Pernati. Het nieuwe kabinet zal, gelooft men, dezelfde staatkundige gedragslijn volgen als dat van den Heer d'Azeglio, maar met meer vastberadenheid; men acht het ook waarschijnlijk, dat de laatstgemelde staatsman het nieuwe ministerie zal ondersteunen.

GRIEKENLAND.

Men berigt, dat men met groot verlangen de terugkomst des Konings te gemoet ziet, vermits de intrigues tegen de dynastie dagelijks toenemen. Allerlei verdachte berigten worden door zekere dagbladen medegedeeld; zoo meldt de *Aeon*, dat te Londen eene conferentie der groote mogendheden de Beijersche dynastie van de troonopvolging in Griekenland uitgesloten heeft, en dat de tot opvolger bestemde prins Adalbert aan zijn overgang tot de Grieksche kerk zekere voorwaarden gesteld had; van iets dergelijks weet men niets, noch te Weenen, noch bij de Grieksche gezantschappen te Londen en te Parijs.

NOORD-AMERIKA.

Twee magtige partijen willen, dat de Amerikaansche Unie aan Spanje het eiland *Cuba* ontneme, namelijk de ultrademocratische en de voorstanders der slavernij. Te regt zoude men verwondert zijn beide partijen hetzelfde doel te zien bejagen, had de ondervinding niet geleerd, dat in de staatkunde de uitersten elkander raken. Alleen in dit opzigt biedt de presidents-keuze eenig gewigt aan.

— Op zondag, den 24 October, is Daniel Webster, secretaris van staat der Vereenigde Staten van Noord-Amerika, op zijne buitenplaats Marshfield, bij Boston overleden. Derwaarts was hij eenige weken geleden getogen, om van zijne vermoeijenissen, te Washington doorstaan, uit te rusten; twee dagen voor zijn overlijden hadden de geneesheeren verklaard, dat er geen hoop op herstel meer bestond. De beroemde staatsman toonde in zijne laatste oogenblikken eene onderwerping, zijn karakter en leven waardig. De heer Webster is aan eene leverziekte overleden. Zijne begrafenis zal den 29 October plaats hebben. De Amerikaansche bladen zijn opgevuld met levensbijzonderheden des overledene.

— Berigten uit San Francisco, loopende tot 16 Sept. melden dat de tijdingen uit de mijnen gunstig luiden. Onderscheidene klompen goud waren gevonden. De chinezen werden met lede oogen in de mijnen gezien. De cholera woedde te San Francisco en had zijne verwoestingen tot Sacramento uitgestrekt. Aan het Boven-Meer waren kopermijnen ontdekt.

ZUID-AMERIKA.

— Er zijn gewigtige tijdingen ontvangen uit Buenos-Ayres. Op den 11den Sept. had daar eene nieuwe revolutie plaats gegrepen, waardoor de magt van Urquiza werd omver geworpen. Zoodra Urquiza op den 8sten met de Britsche, Fransche en Amerik. gezanten naar Sante-Fé was vertrokken, latende omtrent 5000 man troepen te Buenos-Ayres, verbroederde een gedeelte der krijgsmagt met de bevolking, en verklaarde men het gezag van Urquiza geëindigd. Aan den generaal Galan werd met ca. 2000 man vergund zich te verwijderen. De generaal Pinto was door de vorige kamer van vertegenwoordigers, die na de beweging weder was vergaderd en zich als gereconstitueerd verklaarde, tot gouverneur der provincie verkozen. De stad was rustig, zijnde zoowel foederalisten als unitariërs tegen Urquiza gestemd, wiens loopbaan als staatsman voor geëindigd werd beschouwd. Men wist nog niet, welken indruk deze gebeurtenis in de overige gewesten had te weeg gebragt. Urquiza was naar Entrerios getogen; hij moet verklaard hebben niets verder met die van Buenos-Ayres te doen te willen hebben, ofschoon hij voornemens was het congres te Sante-Fé te vestigen. Urquiza had eene circulaire aan de vreemde gezanten gerigt, waarin hij te kennen geeft, dat de staat van zaken te Buenos-Ayres geene verandering zoude maken in de betrekkingen met het buitenland. Te Rio-Janeiro begonnen de in November te houden verkiezingen eenige levendigheid te verwekken.

Kunsten, Wetenschappen, Landbouw, Nijverheid, Land- en Volkenkunde.

Jury-Rapporten der Wereld-Tentoonstelling.

De commissie van de tentoonstelling, in 1851 te Londen gehouden, heeft thans aan allen die daartoe medewerkten, een blijvend aandenken van die gebeurtenis willen geven. — Met dat oogmerk heeft zij aan elk der inzenders toegezonden: 1°. een bronzen medaille; 2°. een diploma door prins ALBERT geteekend, en 3°. een boekdeel, bevattende de rapporten door de verschillende Jury's uitgebragt.

Deze voorwerpen worden thans door de verschillende departementen der Maatschappij van Nijverheid aan de inzenders ter hand gesteld; — wij vestigen op die toezending bijzonder de aandacht. — Het is niet alleen de keurig bewerkte medaille, en het schoon gegraveerd diploma, die hierbij het meest verdienen in aanmerking te komen: maar vooral het gemelde Jury-Rapport, hetwelk, als résumé van al de vorderingen der laatste jaren, ter raadpleging van elkeen allernuttigst kan wezen. — Het lijvige boekdeel van 987 pagina's 4°. beknopt gedrukt, bevat de rapporten der onderscheidene vereenigingen, van deskundigen, die voor de beoordeeling en bekroningen waren benoemd, en die tot waardige volbrenging van hunne taak alle hulpmiddelen aan de hand hadden.

Reeds daardoor vindt iedere industrieël hierin hoogst belangrijke informatiën, technische punten betreffende; terwijl de staatsman en de handelaar vele opgaven aantreft over handel, in- en uitvoer der verschillende artikelen, enz., die bij behandeling van staathuishoudkundige questiën veel licht kunnen verspreiden, en het onderzoek gemakkelijk maken.

Een enkel woord over de rapporten zelve.

De gezamenlijke voortbrengselen zijn naar hunnen aard, in 30 klassen verdeeld, die weder in 6 hoofdgroepen zijn zamengevat.

Groep A. *Grondstoffen*

1 producten van mijnen, steengroeven, metaalbewerking.
2 Chemische producten.
3 Voedingsmiddelen,
4 Dierlijke en plantaardige bestanddeelen ten gebruike der fabrieknijverheid,

Groep B. *Werktuigen*.

5 Werktuigen voor dadelijk gebruik waaronder locomotieven en stoomboot-machines. Rijtuigen in het algemeen.
6 Machines dienende in fabrieken, etc.
7 Bouwkunde.
8 Scheepsbouwkunde, wapens, militaire uitrusting, enz.
9 Landbouw-werktuigen.
10 Physische instrumenten. Muziek-instrumenten. Uurwerken. Heelkundige instrumenten.

Groep C. *Manufacturen voornamelijk weefgoederen.*

11 Katoen.
12 Wol.
13 Zijde.
14 Vlas en hennep.
15 Gemengde stoffen.
16 Leder-bewerking.
17 Papier, drukwerk, enz.
18 Geweven of gesponnen goederen, dienende als stalen van drukken. of verwen.
19 Tapijtwerken, enz.
20 Kleederen.

Groep D. *Metaal- en Glasbewerking enz.*

21 Messen, enz.
22 IJzerwerk in het algemeen.
23 Goud- en zilverwerk.
24 Glaswerk.
25 Verfwaren.

Groep E. *Voortbrengselen van verschillenden aard.*

26 Behangselpapier en andere decoratie-goederen, lakwerk, enz.
27 Minerale producten ten dienste der bouwkunde: marmer, cementen, kunstmatige steen.
28 Dierlijke en plantaardige voortbrengselen in de vorige klassen niet genoemd.
20 Allerlei.

Groep F. *Schoone kunsten.*

30 Beeldhouwwerk, modellen, enz.

Voor elk der 30 klassen was een afzonderlijke Jury, over het algemeen bestaande uit een gelijk getal Engelsche onderdanen en vreemdelingen. — De gezamenlijke Jury's stonden onder oppertoezigt van een raad van voorzitters, zamengesteld uit de voorzitters der afzonderlijke Jury's, ook zooveel mogelijk een gelijke verdeeling van Engelschen en vreemden in acht nemende.

De eind-rapporten der Jury's vormen alzoo vrij naauwkeurige verhandelingen over dezen of genen bepaalden tak van nijverheid, met een vergelijking van dien toestand bij de verschillende volken.

Een paar voorbeelden kunnen de wijze van behandeling aantoonen.

Papier (onderdeel van klasse XVII). Korte geschiedenis der geheele industrie, van de papyrus af tot op de laatste bewerkingen. — Beschrijvingen van de verbeteringen in de verschillende landen ingevoerd. — Het verglazen van het papier. — Het bleeken. — Statistiek der papier-fabrieken, van de verschillende landen afzonderlijk. — Getal der fabrieken; getal arbeiders daarin gebezigd. — Voortgebragte hoeveelheid en waarde, invoer, uitvoer van lompen en van papier, terwijl dit alles in meer of minder bijzonderheden wordt medegedeeld van Engeland, Frankrijk, Belgie, Oostenrijk, het Tolverbond, Spanje, Nederland, Vereenigde Staten, Denemarken, enz.

Zeep (onderdeel van klasse XXIX). Belang van deze industrie. — Geschiedenis der zeepfabrikatie — Theoriën over de zeep-formatie. — Verschillende bewerkingen. — Eigenschappen der zeep. — Parfumeriën. — Proefnemingen om het reinigings-vermogen der verschillende zeepsoorten te onderzoeken, enz. — Vervolgens het rapport over elk der landen afzonderlijk met statistieken enz.

Zoo vinden wij de *Landbouw-werktuigen* (klasse IX) in de navolgende rubrieken verdeeld:

I. TOT BEREIDING VAN DEN GROND.

a. *Ploegen.* b. *Eggen.* c. *Rollen.* d. *Kluitenbrekers.* e. *Cultivators, scarifiers, enz.*

II. BIJ DE BEBOUWING.

a. *Drills (Zaaiwerktuigen.)* b. *Mestverspreiders.* c. *Rollen.* d. *Paardenschoffels.*

III. BIJ DE INOOGSTING.

a. *Korensnyders.* b. *Paardenharken.* c. *Hooiharken.* d. *Karren.*

IV. BEREIDING NA DEN OOGST.

a. *Vervoerbare stoommachines.* b. *Dorsch-machines.* c. *Wan-machines.*

V. WERKTUIGEN VOOR VOEDSELBEREIDING VOOR HET VEE.

a. *Knollensnijders.* b. *Stroosnijders.* c. *Lijnzaadkneuzers.* d. *Koeken-snijders.* e. *Graan-kneuzers.* g. *Voedselbereiding met stoom.*

VI. KARN-TOESTELLEN.

VII. DRAINERING.

a. *Machines tot het maken van droogpijpen.* b. *Draineerploeg.*

Van elk dezer werktuigen vindt men eene beschrijving met eene mededeeling der proefnemingen daarmede gedaan; de namen der uitvinders, makers, en de prijzen; benevens teregtwijzingen en andere beschouwingen omtrent het gebruik, en vergelijkingen der resultaten met de verschillende voorwerpen verkregen.

Dit weinige moge eenig denkbeeld geven van de aangenomen wijze der behandeling.

Wanneer men nu nagaat, welke de personen waren aan wie die beoordeelingen waren opgedragen over de voortbrengselen van nagenoeg alle takken van menschelijke nijverheid, dan gevoelt men reeds dadelijk, hoe belangrijk het kan zijn om de resultaten van dat onderzoek in de bijzonderheden te leerenkennen. — Het geheel vormt alzoo een Encyclopedie zoo als er welligt nog nimmer een was, en zooals er ooknimmer een konde wezen, zoolang deze eenige gelegenheid tot doelmatige vergelijking ontbrak. Het was daarom een gelukkige gedachte om ook dit aandenken der Londensche tentoonstelling bij de medailles en diploma's te voegen, en om alzoo deze nuttige

---

koopen, en te doen wedrennen; waardoor hij, als wedder, vele bankbiljetten verloor, die hij met bijkans echte *gentlemens*-koelheid betaalde. In de zwemmersklub ging 't anders. Door zijne buitengewone bekwaamheid won hij daar onophoudelijk en verloor nooit, zoodat op het einde des jaars winst en verlies omtrent gelijk stonden. De *zeeleeuwen* vergoedden hem, wat de *paardmenschen* hem namen.

In den tijd, waarin wij hem voor den lezer weder doen optreden, had hij verbazende sommen aan de laatstgenoemden verloren, en bij de *zeeleeuwen* was niets te doen; die bron scheen uitgeput. Zijn luim was niet zeer vrolijk; maar terwijl hij nadacht, hoe hij den eenen kant steeds verloor en aan den anderen niets terugwon, trad zijne kamerdienaar binnen en diende hem den Heer SMITHSON aan.

Deze SMITHSON droeg op een onmatig lang ligchaam een uitgerekten, dunnen hals, aan welks einde een dier Britsche hoofden slingerde, waarvan de spotprenten de type algemeen bekend hebben gemaakt. Hij was de bestendigste gezel van den Markies. Gelijk deze, deed hij, in de klub der tweeslachtige dieren, opmerkelijke kunststukken, doch zonder eenig doel van mededinging; integendeel, hij beoogde niets meer dan eene tweede plaats. In de weddingschappen koos hij steeds de zijde van den Markies en niemand sprak met meer vuur van diens heldendaden dan hij. Wel wist men niet juist waarvan de Heer SMITHSON leefde, maar hij was wèl gekleed, gaf aan zijne luimen ongedwongen toe, en betaalde zijne klubschulden prompt.

Hij trad binnen, groette, en bood zijne hand deftig aan; toen begon er een gesprek, niet belangrijk in zichzelven doch allerbelangrijkst door de gewigtige gebeurtenissen waartoe het aanleiding gaf.

— Hier PITT! — zeide Mr. SMITHSON — Maak uw kompliment, mijn jongen!

PITT was een klein, zeer lelijk *Spaansch* hondje. Het naderde, kwispelde met den staart, en ligtte een poot op — 't Is goed, PITT! — En de Heer SMITHSON streelde den hond met vaderlijke liefde den kop, stak een sigaar aan, en vroeg aan den Markies:

— Niets nieuws?

— Niets.

— Niet? o he? gij zijt geheel van streek. De drommel! Sedert meer dan twee maanden deed ge niets. Waar denkt gij aan?

— Ik wil u niet ontveinzen, dat ik heel gaarne een duizend pond zou winnen. De zotte Ier, die mijn PITT leert, kost mij wel honderd pond in de maand, 't Is duur maar de hond is ook knap. Hebt gij al wat van hem gezien? Hier PITT! Hij....

— o, 't is zeer aardig. Maar inderdaad, ik verlang naar 't een of ander.... Zullen we niet wat doen?

De Markies blies langzaam een mond vol rook uit, en zeide:

— Ja, alles verveelt mij. SMITHSON! Alles verveelt mij, begrijpt ge? Er is niets te doen. Waarop zal men wedden.

— Is 't anders niet? Gij hebt dus geen plan? Welnu ik heb er een. Waarom hebt ge 't mij niet gezegd?

— Ba! — zeide de Markies, met eene ongeloovige houding van meerderheid.

— Dat »ba!" beteekent niets! Ik heb een denkbeeld. Gij zijt een braaf zwemmer; maar, nog eens, dat »ba!" zegt niets.

De Markies zweeg; want, ofschoon hij wel eens twistte, redeneren was zijne zaak niet. De Heer SMITHSON ging eenigzins knorrig voort.

— Ja, gij zijt.... stil PITT!.... Gij zijt een sterke zwemmer, maar niet rijk in ontwerpen. Neen! Ziedaar, waarom wedt ge niet om met een gewigt aan 't lijf, den *Teems* over te steken? Dat is geen slecht idee, hm? Men moet maar vinden; wat zegt gij er van?

(*wordt vervolgd.*)

leggers (*) door alle oorden te verspreiden. — Dit is het ware en blijvende nut dat er voor de wereld uit de wereld-tentoonstelling kan voortvloeijen. — En nu moge het al waar zijn, dat velen in deze handelwijze van Engeland niet veel anders zullen zien dan een zucht om eigen grootheid toch overal te vertoonen: — een wijze van kennisgeving, dat het eerste industrie-land van Europa geen mededingers vreest: — een ontzaggelijk trotsch visitekaartje, dat Albion aan zijne bezoekero terugbrengt, — zeker is het niettemin, dat dit werk, hoezeer het op elke bladzijde sporen van Engelands vorderingen draagt, tevens vele lessen bevat, die de grootheid van anderen kunnen bevorderen, indien zij zich slechts willen toeleggen op het eenige middel tot ware volksgrootheid, den arbeid.

Het is eenigzins alsof de eigenaar van een schoone fabriek deze voor alle bezoekers openzet en daarbij aan zijn concurrent in hetzelfde vak, welwillend alle informatiën geeft, die hij verlangt of kan verlangen.

In zoodanig geval kan men, ja, die handelwijs verschillend beöordeelen. Men kan zeggen, of dat die persoon een dwaasheid doet door zijn concurrenten zoo wijs te maken: of wel dat het vrij trotsch is om op die manier te toonen, dat hij geen concurrenten vreest; maar in elk geval zal de bezoeker zijn profijt maken met de gegeven inlichtingen.

Zoo ook hier. Hoe meer Engeland de andere volken op deze wijze van zijn eigen grootheid wil overtuigen, hoe meer het aan diezelfde volken tevens de middelen tot eigen vordering toereikt. — En dit is de ware les der Free Trade, — het telkens miskende standpunt, waaruit vrijheid van handel (of liever » vrijheid van den arbeid" in den volsten zin), met alle ontwikkeling, ook in zedelijkheid en beschaving, één is.

» O! dat trouwelooze Albion," roept men uit: » dat baatzuchtige Engeland, dat in de wereld niets anders ziet den consommateurs voor zijn manufacturen! Maar dan vergeet men dat Engeland in den loop dezer eeuw een nieuwe les heeft geleerd, en zij is deze: dat veroverde en onderdrukte verbruikers geen blijvend voordeel kunen opleveren — en dat men slechts daar blijvend débouché heeft, waar productie is; met andere woorden, » Om de wereld tot zijne *Consommateurs* te maken, moet Engeland eerst de wereld tot *Producteurs* maken. » Ziedaar dan de practische formule der nieuwere wetenschap, en van daar geheel andere grondslagen van buitenlandsche politiek, van inlandsche politiek, van koloniën; van scheepvaart. van belastingen — nu wordt telkens dat zelfde beginsel toegepast, en een reeks van voorzigtig ingevoerde maatregelen vestigen gaandeweg het schoone gebouw, dat ieder volk evenzeer bij zich kan oprigten.

» *Men heeft slechts débouché dáár, waar productie is,*" Schoone en eenvoudige waarheid! welk een zegen voor alle volken voert zij met zich.

En dat alles; door dat Adam Smith en Jean Baptiste Say na jaren van waarneming den regel vonden: » bij al wat handel is, inlandschen of buitenlandschen, ruilt men slechts producten tegen producten." Die regel wordt opgevangen door oplettende hoorders, en.... een nieuw zuurdeesem heeft de wereld doortrokken, waarvan men een der schoone vruchten in de wereld-tentoonstelling aanschouwde.

(*) In het geheel zijn er 112 dier boekdeelen aan inzenders in Nederland toegezonden waarvan 16 te Amsterdam, 16 te Rotterdam, 11 te 's Gravenhage, 5 te Leyden; te Utrecht en te Delft 4; te Haarlem, Deventer, Boxtel 3, enz.

Advertentiën.

TE KOOP

Een zeer solide reiswagen te bevragen bij den heer *H. M. van Dorp.* (9)

BOEKEN.

Heeren belanghebbenden, welke mogten verlangen een kleine partij boeken te voegen bij eene *Vendutie van Boeken* in den loop van Februarij alhier te houden, gelieven daarvan ten spoedigste opgaaf te doen aan

(8) VAN HAREN NOMAN.

Bij BONNIOL, Mr. Kleedermaker te Batavia.

Rokken en Jassen van zwart laken 1 kwaliteit *f* 50.—
Militaire en Schuttersjassen van blaauw laken. » 50,—
Broeken van zwart satin de laine. 1 kwaliteit. » 25.—
Tricot-broeken (Bonjean) zwart. . . . . » 25,—
Tricot-broeken (gekleurd) van. . . . *f* 18.— à » 22,—
Gekleurde zijden en zwart satijnen vesten *f* 10.— à » 15.—

Wanneer men zelf de stoffe verlangt te leveren, is de prijs van het maakloon voor een rok of jas *f* 25,—
Van een broek. . . . . » 6.—
Van een Vest. . . . . » 6.—
Hij vervaardigt eene geheele kleeding binnen den tijd van 48 uren. (6)

(7) Er wordt in eene drukke affaire gevraagd een fatsoenlijk jong mensch als boekhouder tegen een behoorlijk maandelijksch inkomen. Nadere informatien bij den Boekhandelaar *H. M. van Dorp* te Batavia.

Mr. RETEL

Instituteur Gouvernemental examiné dans la langue Française, Anglaise et Allemande ayant encore quelques heures à sa disposition se recommande aux Parents et Tuteurs.

On peut s' adresser pour des informations à Rijswijk. *Hôtel des Pays-Bas.* (5)

In het Koffijhuis de Nieuwpoort

zal van af aanstaande Zaturdag 15 dezer des avonds van 7 tot 12 ure alle weken eene **Danspartij** worden gegeven.

Entrè voor één heer met een of meer dames *f* 1:— Recepis. (10)

Door *H. M. van Dorp,* Boekhandelaar te Batavia, zijn ontvangen.

Sommer. Tafereel van het heelal 4 deelen in 2 banden gebonden. . . , *f* 25.—
Plattner. Scheikundig onderzoek met de blaaspijp. . . . . » 15,—
Stockhardt. Scheikunde van het onbewerktuigde en bewerktuigde rijk. . . » 6,—
Poppe. Natuurkunde naar de behoefte des tijds. . . . . » 4,—
Verdam. Gronden der toegepaste werktuigkunst. 6 deelen met atlas geb. . . » 70,—
Sporen van de natuurlijke geschiedenis der schepping. 2 deelen geb. . . . » 12
Atlas voor dito dito 2 deelen » 10
Richter. Handboek der physiologische therapie. . . . . » 9
Kloete Nortier. Handleiding ter beproeving der geneesmiddelen in verband met de pharmacopoea neerlandica 1e ged. . » 3,
Kiwisch von Rottcrau. De verloskunde 1e. deel Physiologie en Ditætiek. . . » 6,
Pereira. Leer der geneesmiddelen I. . . » 6,

Benevens eene aanzienlijke verzameling der nieuwe *Hollandsche* en *Fransche Romans*, voor Leesgezelschappen. (11)

Scheeps-Berigten.

Aangekomen Schepen te *Batavia.*

Datum.		*Vlag.*	*Namen der Schepen.*	*Gezagvoerder.*	*Van.*	*Datum.*	*Agenten.*
Januarij	8	Nederlandsch.	Z. M. brik Pylades ..... luit. t/z 1 kl.	Engelbert v. Bevervoorde	Muntok	2 Januarij.	
»	—	»	Johannes Marinus	van Delft.	Bremen	22 Septemb.	B. Kopersmit en co.
»	—	Nederl.Indisch	Balgies	Said Alie	Padang	31 Decemb.	
»	—	» »	Jadul Karim	Sech Soe	Banka	6 January.	
»	10	Engelsch	Mazeppa	Marsh	Adelaide	8 Decemb.	Hunter. Houghton en co.
»	11	Nederlandsch.	Z. M. stooms. Batavia	luit. t/z 1 kl. v. d. Moore	Singapore	7 Januarij.	
»	—	»	Z. M. stooms. Hekla	luit. t/z 1 kl. v. Woelderen	Samarang	6 »	
»	—	»	Catharina	Callander	Rotterdam		Reynst en Vinju.

Vertrokken Schepen van *Batavia.*

Datum.		*Vlag.*	*Namen der Schepen.*	*Gezagvoerder.*	*Naar.*
Januarij	9	Nederlandsch	Catharina Maria	Logger	Pecalongan
»	—	»	Admiraal Zoutman	Edijk	Soerabaya
»	—	Nederlandsch-Indisch	Alnoer	Sech Baharmoes	Samarang
»	11	Nederlandsch	Goede Verwachting	Zeylstra	Soerabaya
»	—	»	Bantam	van der Bolck	»
»	12	»	Zorgvliet	Groote	»
»	—	Nederlandsch-Indisch	stooms. Banda	Hugenholtz	Soerabaya, Macassar
»	—	» »	stooms. Padang	Persille	Padang, Bencoolen
»	—	» »	Ooy Sinjo	Kwee Samiang	
»	—	Engelsch	Aliby	Bell	Port-Philip

In lading liggende Schepen te *Batavia.*

Vlag.	*Namen der Schepen.*	*Gezagvoerder.*	*Bestemming.*	*Agenten.*
Nederlandsch.	Vertrouwen *	Pott	Nederland	MacLaine, Watson en co.
»	Stad Amsterdam *	Stokvliet	»	B. Kopersmit en co.
»	J. C. J. van Speyk	Noltee	»	»
»	Henriette Maria *	Wigmink	Samarang	»
»	Cornelis Wernard Eduard *	Kleinhouwer	Soerabaya	»
»	Resident van Son *	Bauditz		»
»	Bantam *	Klein	Kaap de Goede Hoop	»
»	Castor	Lange		»
»	Johannes Marinus	van Delft		»
»	Constantia *	Kaleshöck	Nederland	van Ommeren, Rueb en co.
»	Cornelia Henriette	Gollards		Paine, Stricker en co.
Nederl.Indisch	Orestes	Jo Ago	Padang	Haager en Schuurman.
» »	Alphoeloek	Sech Baradjak	Soerabaya	Coulster.
» »	Fiedha Rachman	Sech Belfagie	Samarang	»
» »	Kasbal Gair	Maidman	Singapore	
» »	Fathool Barie	Sech Osman	Golf van Persie	
» »	Thay Goan	Tan Teksoey	Cheribon	
» »	Indramaye	Tjoey Seng		
» »	Yatie Liong	de Wolff	Padang	Lim Hoa
» »	Pasekan	Tan Pik Giok	»	
» »	Cecile	Makarim		
» »	Nawan Eljoesoer	Montiero		
» »	[illegible]	de Winter	Samarang	John Pryce en co.
» »	[illegible]	[illegible]		
» »	Jadul Karim	Sech Soe		
Engelsch	Mazeppa	Marsh		Hunter, Houghton en co.
»	Marquis of Bute	Hutton	London	Metzendorff, Wilmans en co.
»	Mount Stuart Elphinstone	Dale	Australie	Maclaine, Watson en co.
Amerikaansch	Dolphin	Hoyt	Singapore	Paine, Stricker en co.
Fransch	Louisa Cezard	Chatelain	Samarang	B. Sanier, Suermondt en co.
Hamburger	Christian	Binder	Macassar	Bahre en Kinder.
Bremer	Louise Caesar	Weissenhorn		»

De Nederlandsche Particuliere Schepen zijn aangeduid met een *.

Aangekomen Passagiers.

Met Z. M. stooms. *Batavia:* de heeren Koch, de Mooy, van der Eb en echtgenoot, Adams, van Vlissingen, mejufvr. Davidson, de Steurs, Z. M. troepen.

Handels-Berigten.

Aanvoer.

Van Adelaide per eng. schip *Mazeppa* kapt. H. R. Marsh agt. Hunter Houghton en co.

1 paard *E. Moormann. en co.*
500 realen goud *de Agenten.*
en Ballast.

Van Bremen per ned. schip *Johannes Marinus* kapt. J. van Delft agt. B. Kopersmit en co.

212 kn. wijn 1 kt. arak 1 vat hammen 2 kt. kramerijen 16 do. manufacturen 390 vaten loodwit 200 do. meel 21 ks. glaswerk 11 coll. ijzerwerk *Busing Schröder en co.*
1 kist wijn 1 do. provisien *Haager en Schuurman.*
6 vn. wijn *B. Sanier Suermondt en co.*
5 kn. provisien en boeken *Vaupel en co.*
200 vn. bier 10 md. champagne 700 stukken lood 50 kn. wijn 2 bn. manufacturen 112 mn. ledige flesschen 20 kn. bier *Bahre en Kinder.*
20 vn. zeep 4 kn. olie 10 kisten 11 do. *Order.*

Van Muntok eiland Banca per ned. ind. Bark *Jadul Kariem* gez. Sech Abdul Rachman bin Achmat Sob.

6000 schuitjes tin *Gouvernement.*

Van Padang per ned. ind. bark *Balgis* gez. Said hassan bin Alie Sehap.

2100 pic. rijst 84 do. kassia 1821 do. rijst *Lim Hoa.*
190 pic. rijst. 5 do, kassia 75/100 was *Go Loe.*
2 bn. goenijzakken 15 st. madras sprijen 100 dos. eur. roskammen, *Said Mohamat Aijdroes*
55 pic zwt. peper *Sech Nasar Temimi.*
30 do. kassia 25 do. rotting *Said Mohamat Aijdroes.*
59 kn. benzoin 33 pic. kassia *Lim Hoa.*
35 rol kaer touw 180 pic. rotting *Said Mohamat Aijdroes.*
1000 pic. koffij 3 do. kerrij stof 4 paarden 50 keld. gezt. eijeren 1 ton klapper olie *Said Awal Satrie.*
600 pic. koffij *Koe Tjiang.*
200 pic. koffij 16 st. chitsen 8 dos. doeken *Said Mohamat bin aboe Bakar Aijdiet.*
200 pic. koffij 22 corgs madr. chits. *Sech Mohamat Bavadel.*
9 $^{18}/_{100}$ pic. foelie 85/100 do. garen 9 vatjes verf 1 pic ghie (arab.) 1 corgs kust chits. *Tambie Hoessin*
3 bata paarden *Said Awal Satrie*
1 $^{10}/_{100}$ pic. was *Tambie Hoessin.*

Naar Nederland via Tjilatjap per ned. schip *Bantam* kapt. van der Bolck.

100 pic. rotting 250 do. tin *N. H. M,*
12 ijzeren suiker pannen *Pitcairn Syme en co.*
en *Gouvernement* goederen.

Uitvoer.

Naar Cheribon per ned. ind. bark *Tartar* gez. Sie Kongpat.

1 oxhd. roodewijn 1 kt. boeken *Vaupel en co.*
10 pakk. chin. paijongs 31 kisten do. thee 4 do. lengkeng 1 do. chin. boeken 2 ps. do. grafsteen 1 vatje boter 6 hammen 1 potje eetwaren 1 kt. wijn 1 do. bruids kleeren 100 pic. hoepelijzer, *Sim Tjak.*
2500 suiker zakken 2 ijzeren blokken 1 kt. boeken 1 pakje do. 2[illegible] tromm. beschuit *Paine Stricker en co.*
2 ks. eur. mousselinen 9 pees do. woll. dekens. 62 st. wienroodkatoen 7 kn. mousselinen 11 do. madapollams 2 do. holl. papier 1 baal wollen dekens 1 pot arab ghie, *Sech Awab bin Soenkar.*

Naar Samarang per ned. ind. bark *Alnoer* gez. Sech Sahat Baharmoes.

50 vn. amb. meel *H. Plump.*
1000 sp. matten 1 kt. eur. ongeb. katoen 2 pic. arab ghie *Said Aloewie Satrie.*
2 banken 2 kasten 12 stoelen 3 tafels 2 speel tafels *D. N. Buys en co.*
37 kn. benzoin 55 pic. *Lim Hoa.*
8 vn. lampen 2 kn. man. sigaren *Martin Dyce en co.*
1 pak woll. dekens 1 kt. madr. chits. *Said Achmat Makasoer.*
6 kn. madapollams 10 do. cambrieks 2 do. eur roodkatoen 24 st. do. ginghams 17 do, do. wit linnen 5 corgs. slendangs 2 rol. do. laken en eenige kramerijen *Tji Ookie.*
2 kn. chin. brill. 2 do. do. valsche coralen 1 pak do. vermilioen 2 kn. koperen knoopjes 1 do. chin. goederen 1 do. do. blaauwsel *Tjoa Tjoebie.*
20 mn. seltrerwater 3 kn. manufacturen *Pandel en Stiehaus.*
2000 sp. matten *Tio Tjaij.*
3 kn. man. sigaren *McEwen.*
2 kn. eur ginghams 1 do. do. docken 1 do. do. zwt. katoen 4 do. catjis medicijnen 2 kn. eur kat. doeken 20 corgs eur. sarongs 25 st. do. chitsen 6 do. do. laken *Sie Yoetiang.*
6 krandj. chin. papier. paijongs 1 kistje do. schoenen 1 do. do. thee 2 pak do. offer papier *Koe Tjiang.*
1 kt. sp. matten 1924 ps. *Achmat Atas.*
1 kt. chin. zijde doeken 10 st. eur. chitsen 20 ks. chin. thee 75 pak do. offer papier *Han Tjengsan.*
1 paar stolpen 1 paar hanglamp. 1 paar tafellamp. 1 paar papier. lantaarpen 6 pic. corianderzaad 20 do. comijnen *Tan Tinko.*
150 bn. drills 1000 led. goenij zakken *MacLaine Watson en co.*
7 kn. madapollams. 1 baal ong. katoen *Gouw Kangsoeij.*
7 kn. ong. katoen *Achmat Atas.*
9 st. wit linnen 2 kn. eur. chitsen 17 ps. bamboes hoeden 15 pr. chin. schoenen 7 do. do. muilen 5 ellen laken 4 ps. sarongs 80 ps. sp. matten 80 gulden specie *Lauw Seng*
50 kn. roodewijn 1 do. mostaard *L. Platon.*
150 st. toedoengs (inl.) *Coulster.*

Naar Nederland via Soerabaya per ned schip *Admiraal Zoutman* kapt. Edijk.

600 keld. genever *aan boord gebl. lad. van Nederland,*
100 pic. rotting 450 do. tin. 10,000 st. goenijzakken. *N. H. M.*

Théâtre Français de Batavia.
Vendredi, 14 Janvier 1853.
RELACHE.

Gedrukt te Batavia, bij W. BRUINING.